

Зайцев О. В.

к.е.н., доцент,

доцент кафедри фінансів і кредиту

Сумський державний університет, Суми, Україна.

МОНЕТАРНА ІНФЛЯЦІЯ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК З ІНДЕКСОМ ЦІН У БУДІВЕЛЬНІЙ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Анотація. У статті пропонується новий (інноваційний) механізм чисельної оцінки показника інфляції, що ґрунтується на оцінці грошей витратами праці. Оцінка грошей, що складають показник ціни, таким показником як витрати людської праці, або вартісна оцінка ринкових цін, показує кількість грошових знаків, що «обслуговує», або що «припадає» на одиницю людської праці. Такий показник характеризує саме гроші по відношенню до витрат праці, а не товар по відношенню до витрати грошей на його купівлю. Такий показник є безпосередньо монетарним показником. На наш погляд, монетарна інфляція є тим каталізатором, який викликає зростання цін. Монетарна інфляція є причиною росту цін, а не навпаки (принаймні, згідно нашого дослідження). Випереджувальна тенденція росту індексу монетарної інфляції відносно індексу цін має випереджувальний термін від року до 3-х, 4-х років. Показники монетарної інфляції та показники зростання цін — це різні показники, які є відносно самостійними але за певних умов є взаємопов'язаними як чинник і наслідок.

Ключові слова: сутність інфляції, цінова інфляція, монетарна інфляція, ціни на продукцію будівельної галузі, фонд робочого часу, ВВП, витрати людської праці, індекс монетарної інфляції.

Постановка проблеми. Ця стаття є тематичним продовженням статті під назвою «Вимірювання цінності грошей», у якій було обґрунтовано та оприлюднено показник вимірювання монетарної вартості (цінності) грошей [1]. Також у згаданій статті на умовних прикладах було показано можливі варіанти взаємодії цінової (традиційний розрахунок) та монетарної (інноваційний метод) показників інфляції. Якщо статтю [1], а також роботи [2; 3; 4; 5] можна вважати

теоретичним підґрунтям обраної проблематики, то ця стаття, що пропонується до вашої уваги, є прикладом практичного застосування теоретичних принципів, а саме — розрахунку монетарної вартості грошей. Нагадуємо, що монетарна оцінка грошей — це оцінка грошей, яка відмінна від їх субстанціональної оцінки, де основою виступає золото. А також відмінна від їх оцінки за допомогою купівельної спроможності з огляду на окремий товар або групу товарів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. «Інфляція як специфічна властивість економіки відома вже декілька століть. Однак попри це, в економічній теорії не існує єдиного погляду на суть цього надзвичайно складного економічного явища...» [6, с. 232] — так починає вести мову про інфляцію А. С. Гальчинський, який під час видання книги [2] був радником Президента України з питань макроекономічної політики. Не менш поважний український науковець М. І. Савлук зазначає: «Незважаючи на очевидність зв'язку інфляції зі знеціненням грошей, сутність цього явища не знайшла однозначного трактування в економічній літературі» [7, с. 193]. Відомий український науковець з політичної економії А. А. Чухно наголошував: «У найзагальнішому визначенні інфляцію можна визначити як підвищення загального рівня цін. Однак інфляційний процес набагато складніший» [8, с. 501]». На загальнотеоретичну неопрацьованість та практичну багатогранність визначення такого явища, як інфляція звертали увагу й інші фахівці. Наприклад, К. С. Базилевич у підручнику «Макроекономіка» зазначив: «... інфляція — багатофакторний, багатовимірний і складний соціально-економічний процес, властивий ринковій економіці, який може бути спричинений різними подіями...» [9, с. 399]. Перелік дефініцій стосовно сутності інфляції та протиріч у її визначенні можна продовжити, наприклад, ознайомившись з [1].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Серед економістів та фінансистів різних наукових шкіл та напрямків досі немає єдності поглядів щодо якісного визначення явища інфляції і, особливо, не існує

обґрунтованого механізму кількісного обчислення інфляції. Після всіх теоретичних викладок у практичній площині всі розрахунки інфляції замінюються, саме замінюються, таким показником, як індекс зростання цін. Наприклад, у Статистичних щорічниках України, виданих Державним комітетом статистики України, в розділі «Ціни і тарифи» читаємо визначення: «Індекс споживчих цін (індекс інфляції) є ...». Тобто, із тексту такого визначення випливає, що «індекс споживчих цін» та «індекс інфляції» – це терміни-синоніми. Таке ж розуміння показника інфляції надається і в провідних підручниках [7, с. 199; 4 с. 502]. До речі, індекс споживчих цін на товари та послуги (або скорочено – ІСЦ) показує середній рівень цін на державою зазначений перелік товарів і послуг, так званий «споживчий кошик» за певний період, як правило за календарний рік. У вітчизняних і зарубіжних наукових та навчальних джерелах він, тобто індекс споживчих цін, найчастіше використовується як синонім слова «інфляція».

Отже, виникає питання, чи інфляція є самостійним процесом, відмінним від зростання цін, чи зростання цін і є безпосередньо процесом інфляції.

Повертаючись до визначень індексів цін, що надані у Статистичних щорічниках України (розділ 4 «Ціни і тарифи»), звертаємо увагу на те, що всі інші індекси цін, крім індексу споживчих цін, а саме: «Індекс цін виробників промислової продукції», «Індекс цін реалізації продукції сільськогосподарськими підприємствами», «Індекс цін на будівельно-монтажні роботи», «Індекс тарифів на послуги пошти та зв'язку», «Індекс тарифів на вантажні перевезення», «Індекс цін інвестицій в основний капітал», – не зазначені, як індекси інфляції. Тобто, за визначеннями «Статистичних щорічників ...» індекс споживчих цін – це в той же час і індекс інфляції, а всі інші індекси цін і тарифів – не індекси інфляції, а лише індекси цін.

Заглянемо в ще більш вагомий документ, згідно з яким повинні формуватися загальнодержавні статистичні показники. Мова йде про міжнародний документ «Система національних рахунків 2008». У передмові цього документа говориться: «СНС-2008 призначена для використання всіма

країнами і розроблена з урахуванням потреб країн, що знаходяться на різних стадіях економічного розвитку. Вона також є першоосновою для стандартів в інших областях економічної статистики, сприяючи інтеграції цих статистичних систем і приведення їх у відповідність з національними рахунками» [10, с. 111]. Так ось, в тексті цього документу в багатьох місцях йде мова про інфляцію, але визначення інфляції відсутнє.

На нашу думку, індекс зростання цін не є показником інфляції, це, можливо, лише тільки показник росту цін, який, за певних умов може бути спровокований як інфляцією, так і не інфляційними чинниками. Як теоретично доведено в [1], наявність монетарної інфляції не завжди викликає підвищення цін. Навіть, можливі випадки, коли за наявності монетарної інфляції зростання цін може й не бути, мало того, ціни можуть навіть падати. На нашу думку, показником інфляції виступає монетарний чинник, який вимірюється за допомогою та з використанням показника витрат людської праці. Тобто, застосовується безпосередня оцінка грошей витратами праці, яка і є показником монетарної інфляції.

Мета статті. Показати можливість фінансово-економічних розрахунків показників монетарної інфляції на підставі та з використанням наявних офіційних статистичних даних для України за останні 15 років. Проаналізувати результати та знайти можливі механізми взаємодії та взаємовпливу процесу монетарної інфляції та процесу зростання цін.

Виклад основного матеріалу. У дослідженні використовуємо статистичні показники Держкомстату України з 2000 року, тому що у 2000 році в статистичній звітності України був вперше представлений новий показник, який до цього не надавався статистикою, а саме «Використання фонду робочого часу працівників, зайнятих в галузях економіки». Отже, з'явився показник, що відображає в галузях економіки фактично (!) відпрацьований час працівниками, ще є вкрай важливим для нашого методу економічно-монетарних досліджень. Тому будемо вважати 2000 рік відправним пунктом, від якого почнемо вести порівнювання грошових показників. Розрахунок ведемо табличним способом

(див. табл. 1, 3, 4, 5).

Таблиця 1

Оцінка фактичних (ринкових) цін продукції будівництва витратами праці в Україні 2000-2003 рр.

№ з/п	Показник	2000	2001	2002	2003
1	2	3	4	5	6
1	Випуск товарів і послуг виробниками будівельної галузі у фактичних цінах; млн. грн.	14426 [14, с. 34]	18339 [15, с. 29]	19176 [15, с. 29]	25811 [15, с. 29]
2	Середньооблікова кількість найманих працівників у будівництві; усього, тис.	590 [15, с. 372]	526 [15, с. 372]	453 [15, с. 372]	431 [15, с. 372]
3	Використання фонду робочого часу працівниками будівельної галузі в середньому на одного працівника (всього відпрацьовано); годин	1414 [11, с. 374]	1567 [14, с. 395]	1606 [19, с.443]	1672 [20, с.413]
4	Фонд відпрацьованого робочого часу працівниками будівельної галузі ; тис. астрономічних годин, (рядок 2 × рядок 3)	834260	824242	727518	720632
5	Коефіцієнт кількості годин праці у розрахунку на одну астрономічну годину робочого часу *	1,250000	1,231723	1,261949	1,330982
6	Кількість праці, що витрачена працівниками будівельної галузі усього; години витрат праці, (рядок 4 × рядок 5)	1042825	1015238	918091	959148
7	Оцінка грошей витратами людської праці, (або, що одне й те ж саме, — вартісна оцінка ринкових цін у будівництві); грн. / на годину витрат праці, (рядок 1 / рядок 6)	13,83	18,06	20,89	26,91

* Дивись далі по тексті — **Пояснення**.

Пояснення. Коефіцієнт кількості годин праці у розрахунку на одну астрономічну годину робочого часу (коефіцієнт вартості) показує кількість годин праці (тобто – трудову вартість) яку «вміщує в собі» одна астрономічна година роботи працівника. Підготовчий фактичний матеріал для розуміння та розрахунку такого коефіцієнта вже існує понад пів сторіччя.

Із 70-х років ХХ ст. у спорті кількість виконаної спортсменом роботи вимірюють сумарною кількістю биття пульсу. Показник сумарної пульсової активності визначає суму ударів пульсу людини протягом часу її спортивної

роботи. За початок відліку беруть частоту серцевих скорочень від 60 до 80 ударів за хвилину. Показник биття пульсу, наприклад, «80 ударів за хвилину», означає 80 ударів пульсу (серця), які дорівнюють одній астрономічній хвилині. Такий механізм вимірювання кількості праці цілком можливо і доречно застосувати і до людської праці на виробництві. Тим більш, що вже накопичено багатий фактичний матеріал стосовно досліджень зв'язку праці та серцебиття.

Конкретні види праці вже давно розподіляють на групи залежно від навантаження, використовуючи як показник частоту пульсу. У 1963 році в Англії Brown and Growden досліджували промислових робітників, пов'язаних з Slough Industrial Health Service і опублікували в «Slough Scales» такі дані: залежність пульсу (в ударах за хвилину) від робочого навантаження: легка робота – 60-100, помірна 100-125, важка 125-150, дуже важка 150-175 ударів за хвилину [12, с. 156]. Групою вчених Франції, Швейцарії та Бельгії у 1967 була видана книга J. Scherrer «Physiologie du travail (ergonomie)» [13]. У цій книзі H. Monod and M. Pottier дають таку класифікацію робіт по частоті ударів серця: дуже легка робота – до 75, легка 75-100, помірна 100-125, важка 125-150, дуже важка 150-175, вкрай важка робота – більше 175 ударів за хвилину [12, с. 204]. Прикладів таких досліджень можна навести багато.

Отже, якщо взяти кількість ударів пульсу за базу показника легкої роботи у 80 уд./хв., то помірна робота буде мати коефіцієнт від 1,25 (100 уд./хв. : 80 уд./хв.) до 1,56 (125 уд./хв. : 80 уд./хв.), важка робота – від 1,57 (125 уд./хв. : 80 уд./хв.) до 1,87 (150 уд./хв. : 80 уд./хв.), дуже важка – від 1,88 (150 уд./хв. : 80 уд./хв.) до 2,19 (175 уд./хв. : 80 уд./хв.) і так далі. Ці коефіцієнти і є коефіцієнтами перерахунку фактичного робочого часу у години витрат праці.

Проведені дослідження дають можливість для 2000 року взяти коефіцієнт кількості годин праці у розрахунку на одну астрономічну годину робочого часу у розмірі 1,25 (табл. 1, рядок 5). Звісно, такий коефіцієнт треба розрахувати на підставі натурних вимірювань безпосередньо на виробництві, але, такі вимірювання – справа недалекого майбутнього. Для 2001 року і для наступних років, до 2014 року включно проведемо розрахунки коефіцієнтів вартості,

пов'язуючи їх з існуючими статистичними даними. Звісно, фактичних даних для такого розрахунку ще ніхто ніколи не збирав, але статистика дає показник використання фонду робочого часу працівниками сільського господарства в середньому на одного працівника (всього відпрацьовано) в астрономічних годинах (рядок 3 в табл.1 та той же рядок 3 в табл. 3, 4, 5). Якщо перемножити цей показник на коефіцієнт вартості, то й будемо мати показник витрат праці (тобто трудову вартість), витрачену за один рік одним середньо статичним робітником промисловості.

На підставі наявних статистичних даних ще не маємо можливостей розрахувати коефіцієнт вартості безпосередньо. Але можемо підійти до його чисельної характеристики опосередковано. Можемо чисельно розрахувати не коефіцієнт вартості, а його змінність відносно попереднього року, а саме індекс коефіцієнта вартості відносно попереднього року, який по суті відображає зміни коефіцієнта вартості також, як відображає, наприклад, зміни цін індекс цін. Механізм розрахунку такий. Цілком природним є взаємозв'язок індексу вартості з індексом фізичного обсягу валового внутрішнього продукту. За початок відліку беремо 2000 рік. Тоді, індекс фізичного обсягу ВВП у 2000 році дорівнює 100,0%, а індекс вартості дорівнює 1,0 (див. табл. 2). Добуток індексу вартості та показника фактично відпрацьованого робочого часу при незмінності всіх інших факторів впливає прямо пропорційно на фізичний обсяг ВВП. Отже, можемо записати, що для 2000 року $1414 \cdot 1,0 = 100,0\%$, а для 2001 року $1567 \cdot I_v = 109,2\%$. Якщо порівняти ці показники один відносно іншого то будемо мати пропорцію: $1567 \cdot I_v / 1414 \cdot 1,0 = 109,2/100,0$, звідки й випливає, що $I_v = 0,985378$. Нагадуємо, знайшли не коефіцієнт вартості, а індекс вартості (I_v) 2001 року відносно 2000 року взятого за 100%, або за 1,0. Для розрахунку коефіцієнта вартості у 2001 році треба I_v для 2001 року помножити на коефіцієнт вартості попереднього 2000 року: $0,985378 \cdot 1,250000 = 1,231723$ (результат в табл. 2).

Наступний розрахунок. Для 2001 року (тепер він базовий) $1567 \cdot 1,0 = 100,0\%$, а для 2002 року $1609 \cdot I_v = 105,2 \%$. Якщо порівняти ці показники один відносно іншого то будемо мати: $1609 \cdot I_v / 1567 \cdot 1,0 = 105,2/100,0$, звідки $I_v = 1,024539$. І далі, для розрахунку коефіцієнта вартості у 2002 році треба I_v для 2002 року помножити на коефіцієнт вартості 2001 року: $1,024539 \cdot 1,231723 = 1,261948$ (результат заносимо в табл. 2). За таким механізмом розраховуються й інші показники відповідно для кожного року – див. табл. 2.

Таблиця 2

Розрахунок коефіцієнта вартості, що перераховує астрономічні годин
робочого часу у години вартості

Рік	Індекси фізичного обсягу валового внутрішнього продукту (у порівнянних цінах), % до попереднього року	Використання фонду робочого часу працівниками будівельної галузі в середньому на одного працівника (всього фактично відпрацьовано), (див. рядок 3 у таблицях 1, 3, 4, 5); годин	Індекс коефіцієнта перерахунку астрономічних годин робочого часу у години вартості відносно попереднього року (індекс вартості) (I_v)	Коефіцієнт перерахунку астрономічних годин робочого часу у години вартості (у вартісні години) відносно попереднього року (коефіцієнт вартості)
1	2	3	4	5
2000	100,0	1414	1,0	1,250000
2001	109,2 [15, с. 29]	1567	0,985378	1,231723
2002	105,2 [15, с. 29]	1609	1,024539	1,261948
2003	109,6 [15, с. 29]	1672	1,054703	1,330982
2004	112,1 [15, с. 29]	1734	1,080918	1,438683
2005	102,7 [15, с. 29]	1713	1,039590	1,495641
2006	107,3 [16, с. 30]	1727	1,064302	1,591813
2007	107,9 [16, с. 30]	1759	1,059371	1,686320
2008	102,3 [16, с. 30]	1707	1,053163	1,777657
2009	85,2 [16, с. 30]	1389	1,047058	1,861311
2010	104,1 [17, с. 31]	1471	0,982970	1,829613
2011	105,4 [17, с. 31]	1607	0,964800	1,765211
2012	100,2 [17, с. 31]	1602	1,005127	1,774262
2013	100,0 [17, с. 31]	1616	0,991337	1,758890
2014	89,9 [18, с. 11]	1547	0,939098	1,651769

Далі по тексту, в таблицях 3, 4, 5 представлені такі ж розрахунки, за тим же розрахунковим алгоритмом, що й в таблиці 1.

Таблиця 3

Оцінка фактичних (ринкових) цін продукції будівництва витратами праці
в Україні 2004-2007 рр.

№ з/п	Показник	2004	2005	2006	2007
1	2	3	4	5	6
1	Випуск товарів і послуг виробниками будівельної галузі у фактичних цінах; млн. грн.	37667 [15, с. 29]	45972 [15, с. 29]	64152 [16, с. 31]	94307 [16, с. 31]
2	Середньооблікова кількість найманих працівників у будівництві; усього, тис.	441 [15, с. 372]	461 [15, с. 372]	477 [15, с. 372]	500 [16, с.370]
3	Використання фонду робочого часу працівниками будівельної галузі в середньому на одного працівника (всього відпрацьовано); годин	1734 [22, с. 414]	1713 [23, с. 399]	1727 [15, с. 382]	1759 [24, с. 396]
4	Фонд відпрацьованого робочого часу працівниками будівельної галузі ; тис. астрономічних годин, (рядок 2 × рядок 3)	764694	789693	823779	879500
5	Коефіцієнт кількості годин праці у розрахунку на одну астрономічну годину робочого часу *	1,438683	1,495641	1,591813	1,686320
6	Кількість праці, що витрачена працівниками будівельної галузі усього, години витрат праці, (рядок 4 × рядок 5)	1100152	1181097	1311302	1483118
7	Оцінка грошей витратами людської праці, (або, що одне й те ж саме, — вартісна оцінка ринкових цін у будівництві); грн. / на годину витрат праці, (рядок 1 / рядок 6)	34,24	38,92	48,92	63,59

*Дивись в тексті вище — Пояснення, (текст після табл. 1).

Таблиця 4

Оцінка фактичних (ринкових) цін продукції будівництва витратами праці
в Україні 2008-2011 рр.

№ з/п	Показник	2008	2009	2010	2011
1	2	3	4	5	6
1	Випуск товарів і послуг виробниками будівельної галузі у фактичних цінах; млн. грн.	117362 [16, с. 31]	77631 [16, с. 31]	137118 [25, с. 30]	194992 [25, с. 30]
2	Середньооблікова кількість найманих працівників у будівництві; усього, тис.	497 [16, с.370]	385 [16, с.370]	390 [25, с.343]	346 [25, с.343]

3	Використання фонду робочого часу працівниками будівельної галузі в середньому на одного працівника (всього відпрацьовано); годин	1707 [26, с. 390]	1389 [27, с. 386]	1471 [16, с. 379]	1607 [28, с.378]
4	Фонд відпрацьованого робочого часу працівниками будівельної галузі ; тис. астрономічних годин, (рядок 2 × рядок 3)	848379	534765	573690	556022
5	Коефіцієнт кількості годин праці у розрахунку на одну астрономічну годину робочого часу *	1,777657	1,861311	1,829613	1,765211
6	Кількість праці, що витрачена працівниками будівельної галузі усього, години витрат праці, (рядок 4 × рядок 5)	1508127	995364	1049458	981496
7	Оцінка грошей витратами людської праці, (або, що одне й те ж саме, — вартісна оцінка ринкових цін у будівництві); грн. / на годину витрат праці, (рядок 1 / рядок 6)	77,82	77,99	130,66	198,67

* Дивись в тексті вище — Пояснення, (текст після табл. 1).

Таблиця 5

Оцінка фактичних (ринкових) цін продукції будівництва витратами праці в Україні 2012-2014 рр.

№ з/п	Показник	2012	2013	2014
1	2	3	4	5
1	Випуск товарів і послуг виробниками будівельної галузі у фактичних цінах; млн. грн.	184751 [25, с. 30]	174158 [30, с. 74]	162551 [30, с. 74]
2	Середньооблікова кількість найманих працівників у будівництві; усього, тис.	333 [25, с.343]	295 [25, с.343]	228 [17, с.355]
3	Використання фонду робочого часу працівниками будівельної галузі в середньому на одного працівника (всього відпрацьовано); годин	1602 [21, с.369]	1616 [25, с. 352]	1547 [17, с. 362]
4	Фонд відпрацьованого робочого часу працівниками будівельної галузі ; тис. астрономічних годин, (рядок 2 × рядок 3)	533466	476720	352716
5	Коефіцієнт кількості годин праці у розрахунку на одну астрономічну годину робочого часу *	1,774262	1,758890	1,651769
6	Кількість праці, що витрачена працівниками будівельної галузі усього, години витрат праці, (рядок 4 × рядок 5)	946508	838498	582605
7	Оцінка грошей витратами людської праці, (або, що одне й те ж саме, — вартісна оцінка ринкових цін у будівництві); грн./на годину витрат праці, (рядок 1 / рядок 6)	195,19	207,70	279,01

* Дивись в тексті вище — Пояснення, (текст після табл. 1).

Підсумовуючи результати розрахунку показників вартісної оцінки цін реалізації продукції будівничої галузі (колонка 2 в табл. 6), можемо виконати розрахунок щорічних індексів монетарної інфляції продукції будівництва (колонка 3 в табл. 6) та провести їх порівняння з офіційним оприлюдненим державною статистикою індексом цін на продукцію, що реалізують будівельні підприємства (колонка 4 в табл. 6).

Таблиця 6

Розрахунок індексу монетарної інфляції продукції будівничої галузі

Рік	Оцінка грошей витратами людської праці, (або, що одне й те ж саме, — вартісна оцінка ринкових цін у будівництві); грн. / на годину витрат праці	Індекс монетарної інфляції грошей які залучалися до процесу формування ціни на продукцію будівництва (річний), % до попереднього року (розраховано нами)	Індекс цін на будівельно-монтажні роботи — річний, % до попереднього року (офіційна статистика); [Статистичні щорічники України]
1	2	3	4
2000	13,83	100,00	118,0 [15, с. 68]
2001	18,06	130,59	116,0 [15, с. 68]
2002	20,89	115,67	105,8 [15, с. 68]
2003	26,91	128,82	103,9 [15 с. 68]
2004	34,24	127,24	120,2 [15, с. 68]
2005	38,92	113,67	125,6 [25, с. 62]
2006	48,92	125,69	123,5 [25, с. 62]
2007	63,59	129,99	123,1 [25, с. 62]
2008	77,82	122,38	135,3 [25, с. 62]
2009	77,99	100,22	111,3 [25, с. 62]
2010	130,66	167,53	115,8 [25, с. 62]
2011	198,67	152,05	119,4 [25, с. 62]
2012	195,19	98,25	112,6 [25, с. 62]
2013	207,70	106,41	105,6 [17, с. 56]
2014	279,01	134,33	109,5 [17, с. 56]
У підсумку з 2000 р. по 2014 р.	—	2017,43	793,42

Висновки і пропозиції. В статті розглянуто інфляційні процеси стосовно цін на продукцію будівельної галузі і тому наступні висновки є коректними саме для цін будівельного сектору в Україні для умов, що складалася впродовж 2000-2014 років.

Починаючи із 2000 року і до 2014 року, тобто за п'ятнадцять років, монетарна інфляція показує збільшення цінового навантаження на одиницю праці для продукції будівництва більш ніж у 20 разів (у 20,1743 – колонка 2, табл.6). За той же період ринкове зростання цін на продукцію будівництва відбулося тільки у 8 разів (у 7,9342 – колонка 4, табл.6). Зважаючи на результативні дані, що зібрані в табл. 6, та проілюстровані графіком, рис. 1, можемо запропонувати певні висновки.

Темпи зростання монетарної інфляції не співпадають з темпами росту цін. Темпи зростання монетарної інфляції є вищими за темпи зростання цін. Явний не збіг темпів наглядно спостерігається на графіку, рис. 1.

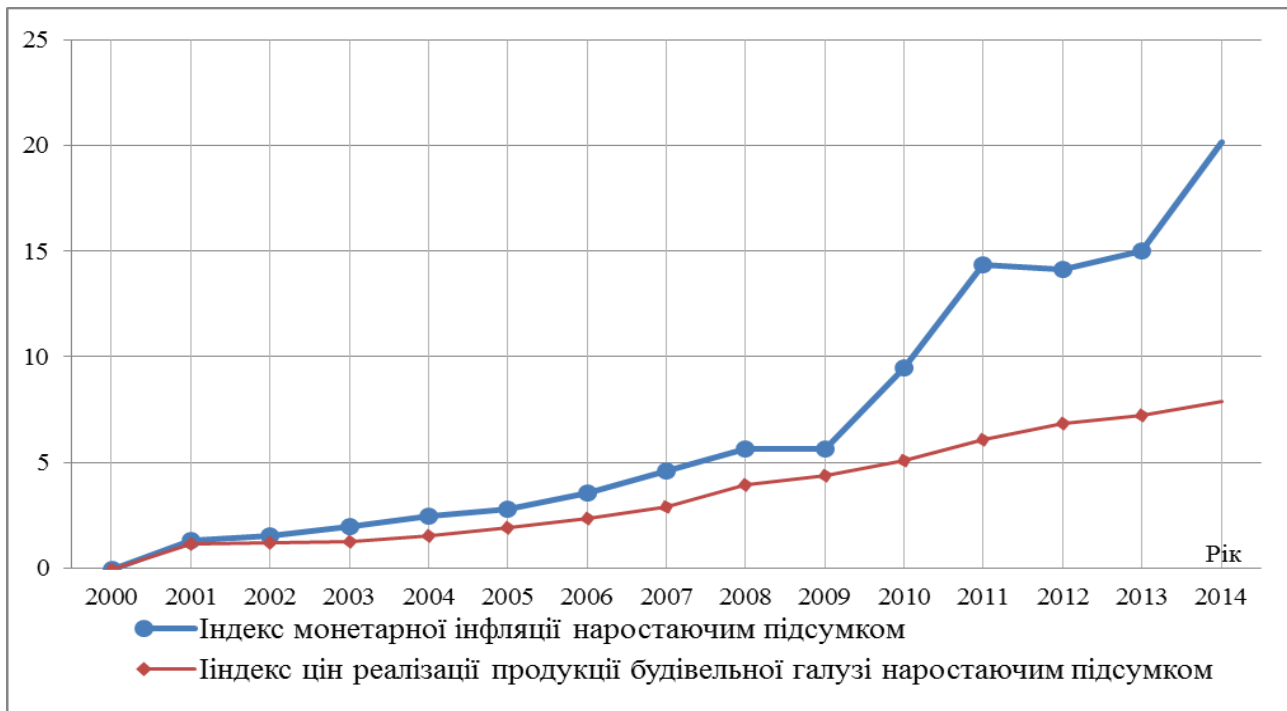

Рисунок 1. Графік порівнювання темпів росту індексів монетарної інфляції та індексів цін на продукцію будівельної галузі

Спостерігається прямо пропорційний зв'язок між монетарною інфляцією та індексом цін (принаймні, для цін у будівництві 2000—2014 рр. в Україні), — тобто, за умови зростання вартісної оцінки грошей, що формували фактичні (ринкові) ціни на продукцію будівництва, індекс цін також зростає.

Також спостерігається випереджаюча тенденція росту індексу монетарної інфляції щодо індексу цін, а саме: спочатку зростає монетарний індекс, а вже після нього фіксується зростання індексу цін. Випереджувальна тенденція

росту індексу монетарної інфляції відносно індексу цін у будівництві має випереджувальний термін (проміжок часу, лаг у часі) від року до 3-х, 4-х років

За умов зупинки росту монетарної інфляції зростання цін зупиняється також, причому в той же часовий період, без лагу в часі, та ще й впливає на стабілізацію цін впродовж наступного періоду, можливо до року (див. 2011 – 2012 роки в табл. 6).

На нашу думку, індекс зростання цін не є показником інфляції, це тільки показник росту цін, який за певних умов може бути спровокований як інфляцією, так і не інфляційними чинниками.

Всі наведені вище висновки є попередніми і потребують подальшої перевірки. Але один висновок можемо зробити як узагальнюючий, вже тепер.

Показники монетарної інфляції та показники зростання цін (індекс цін, рівень цін) – це різні показники, які є самостійними за механізмами їх виникнення, але взаємопов'язаними за механізмами їх прояву.

Взаємозв'язок та взаємовплив цих показників потребує подальшого дослідження. Отже, цілком доцільними є подальші дослідження з метою накопичення матеріалів у напрямку щодо взаємозалежності або ж її відсутності між монетарною інфляцією та зростанням або падінням цін.

Література:

1. Зайцев, О. В. Вимірювання цінності грошей / О. В. Зайцев // Вісник Української академії банківської справи. – 2015. – №2 (39). – С. 46-52
2. Зайцев, А. В. Исчисление величины стоимости продукта труда / А.В. Зайцев // Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка. – 2004. – №6(65). – С. 159-165.
3. Зайцев, А. В. Развитие принципов экономической науки // Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка. – 2010. – №1, Том 2. – С.5-21
4. Zaitsev, O. Objective value of commodities, its definition and measurement / O. Zaitsev // Scientific Letters of Academic Society of Michal Baludansky, Košice, Slovakia. – 2016. – Volume 4, № 6, – P. 184 – 186.

5. Zaitsev, O. V. Monetary Inflation and its Connection with Rising Prices / O. V. Zaitsev // Journal of Advanced Research in Law and Economics. – 2016. – Vol. 7. – № 3. – С. 698–707.

6. Теорія грошей : Навч. посібник. / А. Гальчинський. 3 вид. — К. : Основи, 1998. — 415 с.

7. Гроші та кредит : Підруч. / М. І. Савлук, А. М. Мороз, І. М. Лазепко та ін.; за заг. ред. М. І. Савлука. — 4-те вид., переробл. і допов.— К. : КНЕУ, 2006. — 744 с.

8. Основи економічної теорії : Підручник / А. А. Чухно, П. С. Єщенко, Г. Н. Клишко та ін.; за ред. А. А. Чухна. — К. : Вища шк., 2001. — 606 с.

9. Макроекономіка : Підручник / За ред. В. Д. Базилевича. — 4-те вид., перероб. і доп. — К. : Знання, 2008.— 743 с.

10. Система национальных счетов 2008. (СНС 2008) // Европейская комиссия. Международный валютный фонд. Организация экономического сотрудничества и развития. Организация Объединенных Наций. Всемирный банк. — Нью-Йорк, 2012. — 827 с. — [Электронный ресурс].

11. Статистичний щорічник за 2000 рік / за ред. О. Г. Осауленка. — К. : Техніка, 2001. — 600 с.

12. Руководство по физиологии труда. / Под ред. проф. М.И.Виноградова. — М. : Медицина, 1969. — с. 408.

13. Шеррер Ж. Физиология труда. Эргономия. / Ж.Шеррер, пер. с фр., Под ред. З. М. Золиной. — М. : Медицина, 1973. — с. 496.

14. Статистичний щорічник за 2001 рік / за ред. О. Г. Осауленка. — К. : Техніка, 2002. — 646 с.

15. Статистичний щорічник за 2006 рік / за ред. О. Г. Осауленка. — К. : Консультант, 2007. — 552 с.

16. Статистичний щорічник за 2010 рік / за ред. О. Г. Осауленка. — К. : Август Трейд, 2011. — 560 с.

17. Статистичний щорічник за 2014 рік / за ред. І. М. Жук, — К. : Консультант, 2015. — 586 с.

18. Збірник «Україна — 2014» / відп. за вип. О. А. Вишневська, — К. : Держаналітінформ, 2015. — 28 с.
19. Статистичний щорічник за 2002 рік / за ред. О. Г. Осауленка. — К. : Консультант, 2003. — 664 с.
20. Статистичний щорічник за 2003 рік / за ред. О. Г. Осауленка. — К. : Консультант, 2004. — 632 с.
21. Статистичний щорічник за 2012 рік / за ред. О. Г. Осауленка. — К. : Август Трейд, 2013. — 552 с.
22. Статистичний щорічник за 2004 рік / за ред. О. Г. Осауленка. — К. : Консультант, 2005. — 592 с.
23. Статистичний щорічник за 2005 рік / за ред. О. Г. Осауленка. — К. : Консультант, 2006. — 575 с.
24. Статистичний щорічник за 2007 рік / за ред. О. Г. Осауленка. — К. : Консультант, 2008. — 572 с.
25. Статистичний щорічник за 2013 рік / за ред. О. Г. Осауленка. — К. : Консультант, 2014. — 534 с.
26. Статистичний щорічник за 2008 рік / за ред. О. Г. Осауленка. — К. : Консультант, 2009. — 571 с.
27. Статистичний щорічник за 2009 рік / за ред. О. Г. Осауленка. — К. : Інформаційно-аналітичне агентство, 2010. — 566 с.
28. Статистичний щорічник за 2011 рік / за ред. О. Г. Осауленка. — К. : Август Трейд, 2012. — 559 с.
29. Статистичний бюлетень за 2015 рік. / відп. за вип. О. А. Вишневська, — К. : Державна служба статистики України, 2016. — 101с.
30. Статистичний збірник. Україна у цифрах 2015. / За редакцією І. М. Жук, відповідальний за випуск О. А. Вишневська, К. : Державна служба статистики України, 2016. — 239 с.

МОНЕТАРНАЯ ИНФЛЯЦИЯ И ЕЁ СВЯЗЬ С ИНДЕКСОМ ЦЕН В СТРОИТЕЛЬНОЙ ОТРАСЛИ УКРАИНЫ

Аннотация. В статье предлагается новый (инновационный) механизм численной оценки показателя инфляции, который основывается на оценке денег за- тратами труда. Оценка денег, формирующая показатель цены, таким показателем как затраты человеческого труда, или стоимостная оценка рыночных цен, показывает количество денежных знаков которые «обслуживает», или сумма которых «приходится» на единицу человеческого труда. Такой показатель характеризует именно деньги по отношению к затратам труда, а не товар по отношению к затратам денег на его покупку. Такой показатель является непосредственно монетарным показателем. На наш взгляд, монетарная инфляция является тем катализатором, который вызывает рост цен. Монетарная инфляция является причиной роста цен, а не наоборот (по крайней мере, в данном исследовании). Опережающая тенденция роста индекса монетарной инфляции по отношению к индексу цен имеет опережающий период от года до 3-х, 4-х лет. Показатели монетарной инфляции и показатели роста цен – это разные показатели, которые являются относительно самостоятельными, но при определённых условиях взаимосвязанными как причина и следствие.

Ключевые слова: сущность инфляции, ценовая инфляция, монетарная инфляция, цены на продукцию строительной отрасли, фонд рабочего времени, ВВП, затраты человеческого труда, индекс монетарной инфляции.

MONETARY INFLATION AND ITS RELATION TO THE PRICE INDEX IN THE CONSTRUCTION INDUSTRY FOR UKRAINE

Summary. This article is about inflation in prices for construction products and the theory of inflation. Among economists and financiers of different schools and areas no unity of views on the qualitative detection of phenomena such as inflation

and, in particular, there is no reasonable mechanism for quantitative calculation of inflation. In academics has become common, after the theoretical explanation they go to practical calculations of inflation and where all payments are replaced, it is replaced, such as the rate of inflation index rising prices. In our opinion, the index of price growth is not an indicator of inflation, this is only an indicator of price growth, which under certain conditions can be triggered as inflation but it is not inflation factors.

The article offers a new (innovative) mechanism numerical assessment of inflation based on an assessment of the labour input. Estimation of the money up prices index, an indicator such as the cost of human labour, or – valuation of market prices, – shows the number of banknotes that "serves" or "accounts" per unit of human labour. The relevance of this issue is due to the lack of a reasonable mechanism for inflation quantifying. Therefore, the purpose of this article is to describe the scheme for the numerical evaluation of the inflation rate, based on the money estimation by labour input.

Data for analysis were taken from the Statistical yearbooks for 2000-2014. In our view, monetary inflation is the catalyst that causes a rise in prices. Monetary inflation is the cause of price increases, but not vice versa (at least in this study). A proactive trend growth index of the monetary inflation relative to the price index is proactive period of one year up to 3 or, 4 years. Indicators of inflation and monetary growth figures are different price indices, which are relatively independent but under certain conditions are interrelated as a factor and effect. It was established that monetary inflation shows the increase in price for construction products as load per unit of labour more by 20 times. In addition, the calculations showed that the growth rate of monetary inflation is above the growth rate of prices. The author have substantiated a direct proportion between monetary inflation and price index, and described future prospects of research in this field.

Keywords: the nature of inflation, price inflation, monetary inflation, prices of construction products, fund of working time, GDP, the labor input of human, expenditures of human labour, monetary inflation index.

Бібліографічний опис: Зайцев, О. В. Монетарна інфляція та її зв'язок з індексом цін у будівельній галузі України / О. В. Зайцев // Збірник наукових праць «Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету». Серія: «Економіка і менеджмент». – Випуск 22. : Одеса. – 2016. – С. 109-116.